

Obsah: Valné shromáždění KNI - složení exekutivy - členský příspěvek - stav projektů - přednášky - inzerce
Slovo má... Jan Sokol: Poslání inteligence ve společnosti

Valné shromáždění KNI,

jehož se zúčastnilo na 300 členů, se konalo za předsednictví Dr. Kratochvíla v úterý 30.1.1990 v posluchárně Elektrotechnické fakulty ČVUT. Zprávu o činnosti od posledního shromáždění v divadle Rokoko přednesl kol. Pátý. Konstatoval, že KNI byl jednou z nezávislých iniciativ, které 19.12.1989 založily Občanské fórum, v jehož koordinačním centru kromě tří členů exekutivy podepsaných pod zakládající listinou (Kopecký, Pátý, Vavroušek) dále aktivně pracovali kolegové Gabal, Žák a Kratochvíl. Řada členů KNI se uplatnila ve výjezdové skupině, jejímž úkolem byl styk KCOF s venkovem. Kruh tak podstatně přispěl k úspěchům OF. Mimo to KNI dal podnět a vytvořil podmínky k založení Svazu knihovníků a informačních pracovníků. Svaz je otevřen pro společenskou objednávku KNI.

Kol. Pátý podal informaci o stavu práce na konkrétních projektech. Předsedající pak seznámil shromážděné s aktualizovaným programovým prohlášením.

Po krátké diskusi shromáždění schválili návrh na registraci i návrh stanov s tím, že exekutiva je zmocněna stanov dopracovat podle připomínek.

Hlasováním přítomní rovněž schválili návrh na výši členského příspěvku 240 Kčs ročně, pro členy bez platu (studenti, důchodci, etc.) 60 Kčs ročně. Příspěvek bude splatný jednou za půl roku.

V závěru pracovní části byl po doplnění z pléna schválen aklaamačně návrh nové exekutivy.

Po přestávce podal kol. Zobač zprávu o zřízení brněnské pobočky KNI.

Shromáždění pokračovalo pozvanými diskusními příspěvky kol. Katětova, Piňhy a Sokola.

Akademik Katětov hovořil o úloze inteligence, o jejích možných definicích a o jejím postavení jako garanta demokratického vývoje v našem státě.

Kol. Piňha postavil svůj příspěvek na zdůraznění úlohy mravnosti a rozumu v novém životě. Upozornil na unikátnost našeho postavení: naše společnost má "zkušenost asociálního kapitalismu i despotického socialismu" a to, co svět od nás očekává, nejsou převratné objevy v oblasti průmyslových technologií, protože věda u nás v posledních desetiletích byla podvázána a odbornost vytěsněna. Ve ctnost lze tuhle nouzi proměnit právě naší zkušeností a využít jinak dlouho vytěsňované intelektuální potence; položením základů jakési jiné vzdělanosti, formováním filosofie oborů jako jistého protikladu "scientizační exaktnosti" v západním způsobu myš-

lení.

Se získanou svobodou však paradoxně vyvstává i nebezpečí ztráty kontinuity kultury, kterou naše inteligence čtyřicet let chránila a i v podmínkách útlaku vytvářela. Nebezpečí spočívá v nekritickém "přebírání Západu" se vším všudy.

Doc. Piřha bude publikovat tuto svou přednášku v červencovém nebo srpnovém čísle Vesmíru.

Kol. Sokol věnoval pozornost vývoji kultury a vzdělanosti u nás a poukázal na výhody a nedostatky institucionalizace kultury. Jeho příspěvek otiskujeme v rubrice Slovo má...

Akademik Katětov pak vyjasnil některé okolnosti kolem Svazu vědeckých pracovníků a kol. Žák poděkoval přítomným a odstupující exekutivě a uzavřel shromáždění konstatováním, že z důvodu kontinuity práce exekutivy v ní budou pracovat ještě po dobu dvou měsíců kol. Hlavatý, Pátý a Žák.

-- ** --

Složení exekutivy

Radim Boháček	Podskalská 29, Praha 2
*1968, student	
Martin Bojar, MUDr, CSc.	Na vršku 8, Praha 5
*1947, lékař	
Jarolím Bureš, RNDr, CSc.	Zápotockého 2325, Kladno
*1942, matematik	
Jiří Doskočil, RNDr., DRSc.	Heyrovského nám. 7, Praha 6
*1922	
Jan Hon, ing.	Prosluněná 556, Praha 5
*1954, elektroinženýr	
Michal Komárek, PhDr.	Na dolínách 35, Praha 4
*1963, filosof	
Pavel Korčák, ing arch., CSc.	Sasanková 2652, Praha 10
*1929, architekt, důchodce	
Ivan Pilip, ing.	Na Neklance 20, Praha 5
*1963, ekonom	
Petr Piřha, PhDr. CSc.	Rooseveltova 49, Praha 6
*1938, lingvista	
Jan Sokol	Hošťálkova 203, Praha 6
*1936, programátor	
Milan Znoj, PhDr., ing.	V háji 35, Praha 7
*1952, filosof	

-- ** --

Výše členského příspěvku

ač téměř jednomyslně odhlasována, vyvolala zpočátku přinejmenším údiv. Na shromáždění bylo řečeno, že příspěvek bude činit 20 Kčs měsíčně a bude splatný jednou za půl roku. Zúčastnění si to hbitě přepočítali na 240 korun ročně a překvapeně, někteří až nespokojeně zahuhlali. Ve srovnání se čtyřiceti korunami v lékařské společnosti to opravdu vyzní jako první cenová skupina, avšak - budme nezávislí. A počítejme: náš stav pravděpodobně s placením příspěvků klesne, řekněme na šest set. Krát dvacet je dvanáct tisíc za měsíc. Bulletin

o pěti stranách dvakrát měsíčně - v nejhorším případě po koruně čtyřiceti za stránku - bude stát osm tisíc čtyři sta plus dvakrát šest set za poštovné (bude-li pošta velkorysá) činí devět tisíc šest set. Uvažujeme o tom, že bychom jako registrovaná organizace mohli i v částečném úvazku někoho zaměstnat pro vyřizování běžné kancelářské agendy-a nezbyvá ani na pronájem sálů k přednáškám. Předpokládáme však, že nejhorší případ nenastane a že zbude i na menší salonek. V každém případě budeme všechna vydání řádně dokumentovat a v pravidelných intervalech budeme o hospodaření Kruhu informovat. Složenky Vám rozešleme hned, jak se nám podaří KNI řádně zaregistrovat.

-- ** --

Stav projektů

"Demokratizace ČSAV" - podle sdělení akad. Katětova byl materiál dopracován na schůzce zájemců z KNI a předán do ČSAV, kde se stal jedním z podkladů pro jednání komise pro právní úpravu.

Informovat Vás o stavu prací na ostatních projektech, ač to bylo naší snahou, není dosud možné. Explóze událostí posledních týdnů rozházela pracovní týmy včetně koordinátorů do všech stran tak, že v současné době naše znalosti o stavu prací na jednotlivých projektech neumožňují podat seriózní informaci. Doufáme, že ji budeme moci podat v některém z nejbližších čísel.

-- ** --

Přednášky a diskuse

KNI organizuje cyklus přednášek z čs. politické historie. Obě se budou konat v posluchárně č. 266 Strojní fakulty ČVUT, Praha 6, Suchbátarova 4.

První: 'J.Opat: T.G.M - myslitel moderní' se koná 27. 2.1990 v 18.30.

Druhá: 'L. Hejdránek: Masarykova výzva' se koná 15.3.1990 v 18.30.

Cyklus bude v dalším období pokračovat přednáškami - Z. Pinc: Emanuel Rádl a V. Žák: Konec první republiky.

Diskusi o reformě zdravotnictví spolu pořádají OF fakultní nemocnice Motol a KNI. Bude se konat ve velké posluchárně FN Motol 28.2.1990 v 16.00 hod. Spojení: ze stanice metra Hradčanská bus č. 174 nebo odjinud tramvaj 9, 4, 7 na Kotlářku, pak autobusem 164 jednu stanici. Cestou je možno shlédnout budovu bývalého Státního ústavu národního zdraví známého pod šifrou SANOPZ.

-- ** --

Inzerce

Ota Palounek - dotaz k práci sekce školství. Od začátku práce KNI se měnili garanti sekce, ale práce nezapočala. S doc. Vopěnkou jsme svolali schůzku lidí, kteří se zajímají o reformování základního školství. Sešli jsme se začátkem prosince a sestavili body, které by bylo třeba řešit okamžitě a zaslali je ministru školství. Údajně pracuje i sekce pro školství při OF a schází se koordinační výbor učitelských OF, kde jsou zástupci OF všech obvodů Prahy a který se zúčastňuje jednání na ministerstvu školství. Protože jsme součástí OF, ptám se: budou tyto proudy nějak sjednoceny?

K předchozímu máme sdělení koordinátora Dr. Bureše: Projekt 'Čs. výchovně-vzdělávací soustava' je rozdělen na tři části: a.-Základní a střední školy, b.-příprava učitelů, c.-organizace vysokoškolského studia.

Náplň činnosti: 1.-oponentura předkládaných koncepcí a návrhů týkajících se čs. školství, 2.-Organizace přednášek, seminářů a diskusí k dané problematice, 3.-spolupráce na přípravě ideových programů, variant jejich realizací a pod.

Dosud se v dané oblasti uskutečnilo následující: 5.2.90 se konala schůzka asi 15 osob zajímajících se o tematiku. Zde byly probrány náměty na další činnost a připraven dopis na MŠ. 13.2. se dr. Bureš zúčastnil schůzky na MŠ s náměstkem dr. Vránou. Schůzka se týkala práce Výzkumných ústavů a novely zákona o ZŠ a SŠ.

Další schůzka se koná 19.2.90.

Koordinátor:

doc.dr.Jarolím Bureš,CSc.,MFF UK,Sokolovská 83, 18600,Praha 8

Výzva všem členům: zasílejte informace o všech zajímavých přednáškách. Budeme je v maximální míře zveřejňovat - už kvůli podpoře mezioborových kontaktů.

Obracejte se na nás i v případech, kdy budete mít zájem o uspořádání přednášky na dané téma. Rádi Vám pomůžeme při zprostředkování odborníků.

Posílejte nám informace o vlastních možnostech přednášek a diskusí. Posílejte nám i Vaše stanoviska a komentáře jak k činnosti exekutivy, tak k věcem veřejným: v rámci i mimo rámec "zásobníku témat".

Posílejte nám příspěvky do rubriky Slovo má...

Bulletin OKRUH je Vám k službám; chce být Vaší intelligence service.

Kontakt - redakce:

Jan Hon, Prosluněná 556, 152 00 - Praha 5, tel: 551522

Ústřední ústav geologický, Malostranské nám. 19

118 21 - Praha 1, tel: 533641, 533074

nebo kdokoliv z členů exekutivy.

Děkujeme.

Slovo má ...

Jan Sokol: Poslání inteligence ve společnosti

Jazyk, kterým mluvíme, je tak zanedbán, že mnoho důležitých pojmů má řadu různých a nerozlišených významů, takže je těžké se domluvit. Jedním z takových pojmů je i pojem inteligence. Znamená jednak společenskou vrstvu lidí, kteří absolvovali nějaké školy a vykonávají jisté vědecké, technické, umělecké činnosti, ale znamená také společenství lidí, kteří se hlásí ke svému poslání pečovat o kulturu a tím i o svoji duši. V prvním, vnějškově sociologickém významu, inteligence žádné zvláštní poslání nemá - leda takové, jako každá jiná významná vrstva společnosti, a o tom zde nechci hovořit.

Inteligence jako společenská vrstva však vznikla institucionalizováním něčeho jiného: živého společenství lidí, kteří jsou si vědomi svého osobního poslání starat se a pečovat o kulturu, o pravdu a tedy i o svou duši. Z osobního poslání jednotlivých lidí se odvozuje i poslání tohoto společenství, inteligence.

Slovo kultura je z latinského colere, pěstovati - původně třeba obilí na poli. Kultura je to, co je třeba pěstovat, o co se živý člověk musí starat, protože jinak to uhynie, zanikne, přestane existovat.

Velké úspěchy evropské kultury, zejména vědecké a technické, vedly k tomu, že se kultura v novověku silně institucionalizovala. Ze salonních společenství vynikajících vzdělanců, což byly akademie 17. a 18. století, vznikly obrovské vědecké ústavy, divadla, knihovny, orgány samočinně fungující kultury, vědy a techniky, o jejíž provoz je tak postaráno.

Pevnou organizací a hierarchickým uspořádáním věda a kultura mnoho získala: hmotné zaopatření umělců a vědců, možnost pracovat ve velkých týmech, technické prostředky a vybavení pro práci i podmínky šíření výsledků. Dnes - a ne až dnes - si však ostře uvědomujeme, že také mnoho ztratila. V našich podmínkách nejvíc bije do očí, že ztratila svoji svobodu a stala se nástrojem zájmů, často velice vzdálených vlastnímu poslání kultury a vzdělanosti. Toto nebezpečí se už, doufejme, snížilo, rozhodně však nezmizelo.

Přílišnou institucionalizací však kultura postupně ztrácí mnohem víc a její budoucnost ohrožují i jiné tendence, zdaleka ne jen v komunistických systémech. Instituce se přirozeně uzavírají samy do sebe a soustřeďují na své vlastní fungování; to by pro kulturu mohlo být osudné. Už samo rozštěpení celku kultury na umění, filosofii, vědu a postupující specializace v nich jsou sice do značné míry nutné, zároveň však i nebezpečné. Když nakonec vědci začnou pohrdat filosofií, umělci odmítat vědu a filosofové proklínat techniku, je tím ohrožena samotná existence kultury, pravda a nakonec i lidská duše. Nedobré vztahy, vzájemná nevraživost a ignorování mezi jednotlivými obory svědčí totiž o tom, že se už ztratilo ponětí o skutečném poslání kultury vcelku. Jako kdyby umělec měl jen zdobit, herec bavit, vědec řešit a technik konstruovat - každý jen proto, aby přispěl prosper-

ritě společnosti, aby se jemu samému i spoluobčanům lépe a příjemněji žilo. Takový je dnes stav kultury po celém světě.

U nás je o to hůř, že ani tyto obyčejné a samozřejmé úkoly umění, věda, technika a filosofie zpravidla neplní, respektive plní špatně. O nápravu elementárního fungování jednotlivých věd, umění a úseků kultury se budeme muset starat v rámci svých institutů - a bude to velká práce. Jenže ani tím ještě zdaleka nenaplníme své poslání příslušníků inteligence. Tomu, co zbývá, by se měl věnovat Kruh nezávislé inteligence.

Moje babička často říkala, že všechno špatné může být k něčemu dobré. Zdá se mi, že právě současná bída devastované československé kultury by v sobě mohla skrývat nové možnosti, jaké se v lépe fungujících společnostech běžně nevyskytují. Nemyslím, že by to byl jen takový dialektický trik. Mnozí z nás si v minulých desetiletích začali jednotu kultury uvědomovat právě proto, že byli z kulturních institucí vyloučeni a odkázáni na žalostně chudé možnosti soukromých knihoven, bytů a samizdatu. Museli se naučit vyložit své myšlenky i vědomosti lidem, kteří o ně velice stáli, ale neměli ani maturitu. Museli se naučit poslouchat o věcech, které by jinak považovali za prázdné řeči a maření času. Byli nuceni přemýšlet a mluvit o věcech, které nezajímají jen je a příslušné odborníky, ale kohokoli, kdo zrovna přijde. Posluchače, kteří nemají žádné předpoklady - až na ten jediný rozhodující: zájem o kulturu, o pravdu, starost o duši.

Zkušenost minulých let nechci nijak glorifikovat. V té "paralelní struktuře" bylo mnoho diletantství, málo kritičnosti a soustavnosti. Sám pro sebe nevím, jak se mi podaří těchto zlovykům zbavit. Ale Patočka kdysi napsal, že filosof zůstává vždycky začátečníkem a dovolával se tím velmi ctihodné tradice, která přes "poučenou nevědomost" Mikuláše z Kusy sahá až k Sokratovi, k samým kořenům evropské kultury.

Velice bych si přál, aby se v Kruhu nezávislé inteligence podařilo udržet a posilovat vědomí o jednotě kultury jako hledání pravdy a tvoření krásy, které je nám svěřeno a uloženo. Abychom jako společenství stále poučenější nevědomostí dokázali hledat a vyslovovat pravdu i o tom, čemu se žádný vědecký ústav nevěnuje, a i pro ty, kteří v žádném takovém ústavu nepracují, ale mají a chtějí mít duši.